

Τα Σαράντα Χρόνια του Ιερού Ναού των Αγίων Αναργύρων Ναϊρόμπης

*Επισκόπου Ριρούτας
Μακαρίου Τηλλυρίδη*

Σε κάθε χώρα που Έλληνες απόδημοι δημιουργούσαν την δεύτερή τους πατρίδα ένα από τα πρώτα τους ενδιαφέροντα ήταν το κτίσιμο Ορθόδοξης Ελληνικής εκκλησίας. Έτσι σε κάθε τόπο που πάτησαν Έλληνες ανακαλύπτει κανένας την μεγάλη τους αγάπη προς την πίστη τους. Η εκκλησία αποτελούσε τον σύνδεσμο του Έλληνα με την πατρίδα του και την καταγωγή του, την πίστη των προγόνων του.

Εδώ στην Ανατολική Αφρική άρχισαν να καταφθάνουν οι Έλληνες άρχας του αιώνα μας και λίγο μετά την Μικρασιατική καταστροφή. Στην αρχή εγκαθίσταντο στην Τανζανία και Ουγγάνδα και τέλος στην Κένυα. Το κτίσιμο εκκλησιών και σχολείων ήταν από τις πρώτες τους φροντίδες.

Ένας ιερωμένος από τους πρώτους που έφθασαν στην Ανατολική Αφρική και συγκεκριμένα στο Μόσι της Ταγκανίκας ήταν ο Αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σαρίκας. Ο Νικοδημος Σαρίκας ήταν εκείνος που έθεσε και τα θεμέλια της ιεραποστολικής προσπάθειας γύρω στην δεκαετία του 20.

Ήταν μια πρώτη επαφή της Ορθόδοξης Εκκλησίας με το τοπικό ιθαγενές στοιχείο που οπωσδήποτε έφερε καλά αποτελέσματα στην μετέπειτα πορεία της ιεραποστολής. Έλληνες λοιπόν με πολλή γενναιοδωρία έκτισαν περικαλλείς ναούς στην Ανατολική Αφρική που μέχρι σήμερα κοσμούν τις κυριώτερες πόλεις και διαλαλούν το ένδοξο παρελθόν των Ελληνικών

παροικιών.

Στην Ναϊρόμπη πρωτεύουσα της Κένυας κτίστηκε γύρω στη δεκαετία του 50 ο ιερός Ναός των Αγίων Αναργύρων. Λίγο φυσικά τότε οι Έλληνες της Ναϊρόμπης θέλησαν όμως να αποκτήσουν από την αρχή τόπο για τις θρησκευτικές τους ανάγκες. Έτσι με τη βοήθεια και τη συνδρομή της οικογένειας Αγγελικής και Αργυρίου Μοννά ολοκληρώθηκε το έργο αυτό γύρω στα 1953.

Ο τότε Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος Ανατολικής Αφρικής π. Γαβριήλ Νικολαΐδης πρωτοστάτησε στην εκπλήρωση του μεγαλεπήβουλου αυτού έργου. Ο π. Γαβριήλ ήταν ένας από τους πιο δραστήριους κληρικούς που πέρασαν από την Ανατολική Αφρική. Νέος, ενθουσιώδης και δραστήριος όπως ήταν όταν έφθασε δεν υπήρχε ούτε ένας, ναός. Μέσα σε λίγα χρόνια παρ' όλο που ήταν μόνος του στην αρχή κατόρθωσε να κτισθούν ναοί μεγαλοπρεπείς. Ο ναός των Αγίων Αναργύρων που ήταν ο πρώτος στο είδος του στην Ναϊρόμπη γνώρισε από την αρχή μέρες δόξας όπως θα δούμε στην συνέχεια.

Τόσο το οικόπεδο όσο και ο ναός ανήκαν στην Οικογένεια Μοννά. Ύστερα από ενέργειες του τότε Μητροπολίτη Ειρηνοπούλεως Φρουμεντίου η οικογένεια Μοννά αποφάσισε να προσφέρει στην Ιερά Μητρόπολη Ειρηνοπούλεως το οικό-

πεδο και τον ναό. Ένα γράμμα το 1974 μας πληροφορεί τα εξής; «Αθήναι τη 25-7-1974. Προς την Αυτού Μακαριότητα τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας κ. Νικόλαον, Ενταύθα. - Μακαριώτατε, θα μου επιτραπή μετ' ευλαβείας να πληροφορήσω την Υμετέρα Μακαριότητα, ότι η φιλόθρησκος και ευσεβής οικογένεια της κας Αντωνίνας, χήρας Αναργύρου Μοννά, επιθυμεί να δωρήσει εις το εφ' Υμάς Πατριαρχείο Αλεξανδρείας τον ιδιόκτητον της Ιερό Ναό των Αγίων Αναργύρων εν Ναϊρόμπη - Κένυας. - Παρακαλώ όθεν ευαρεστηθήτε να μοι γνωρίσετε τας επί τούτω Υμετέρας ενεργείας και ό,τι απαιτείται δια να ολοκληρωθεί η πράξις της δωρεάς.

- Ασπάζομαι την δεξιάν Σας μετά σεβασμού, ο πληρεξούσιος δικηγόρος υπογρ. Αστέριος Χατζηδίνας... «Και στη συνέχεια το επίσημο περιοδικό του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας «Πάνταινος» μας πληροφορεί: «...Ούτω ο Σεβ. Μητροπολίτης Ειρηνουπόλεως, έχων και την σύμφωνον γνώμη του Μακ. Πατριάρχου ημών κ. Νικολάου απετάθη εις το εν Ναϊρόμπη πληρεξούσιον δικηγόρον της Οικογένειας Αν. Μοννά, όστις και συνέταξεν εις την αγγλικήν γλώσσαν, βάσει της ισχυούσης εν Κένυα νομοθεσίας, το σχετικό δωρητήριο Συμβόλαιο το οποίον και απέστειλε, μέσω του εν Αθήναις Εξάρχου του Πατριαρχείου ημών Σεβ. Μητροπολίτου Νουβίας κ. Συνεσίου, εις την Οικογένειαν του αιμνήστου Α. Μοννά προς υπογραφήν.

Δια του εν λόγω Συμβολαίου οι κληρονόμοι του αιμνήστου Α. Μοννά μεταφέρουσιν εις το όνομα της Ιεράς Μητροπόλεως Ειρηνουπόλεως το εν Ναϊρόμπη και

εν τη οδώ Ράλεϋ οικόπεδον εφ' ου ο Ιερός Ναός των Αγίων Αναργύρων μετά των κτισμάτων αυτού. - Κατόπιν τούτου το εν λόγω Συμβόλαιον απεστάλη εις τον Σεβ. Μητροπολίτη Ειρηνουπόλεως προς ενέργειαν των περαιτέρω διατυπώσεων. - Ούτω ο εν Ναϊρόμπη Ιερός ναός των Αγίων Αναργύρων αναγνωρίζεται ως Πατριαρχικός και ανήκει εις το Πατριαρχείον Αλεξανδρείας.-». Στην είσοδο του Ναού στα αριστερά υπάρχει εντοιχισμένη η εξής επιγραφή στα Ελληνικά και Αγγλικά:» Ο Ιερός ούτος Ναός ανηγέρθη δαπάναις των Αναργύρου Αντωνίου Αγγελικής Μοννά 1953».

Από τότε ο Ιερός Ναός των Αγίων Αναργύρων έγινε το κέντρο όχιμόνον των Ελλήνων Ορθοδόξων και Αφρικανών αλλά και άλλων ομοδόξων εθνικοτήτων Ρώσων, Σέρβων, Βουλγάρων, Ρουμάνων κτλ. Το 1952 ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Χριστόφορος επεσκέπτετο την Ανατολική Αφρική και ήταν ο πρώτος που είδε τον ναό και χοροστάτησε ίσως βάσει προφορικών πληροφοριών. Εκείνος που πραγματικά επεσκέφθηκε πολλές φορές τον ναόν και λειτούργησε σ' αυτόν ήταν ο Αείμνηστος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος.

Όταν επέστρεφε από την εξορία του στάθμευσε για μια εβδομάδα στη Ναϊρόμπη και λειτούργησε τον Απρίλιο του 1957 σε πολυπληθές εκκλησίασμα Ελλήνων και ξένων δημοσιογράφων. Ήταν τότε ακόμα η Κένυα όπως και η Κύπρος αποικία των Άγγλων. Εξεφώνησε βαρυσήμαντο λόγο όταν λειτούργησε στους Αγίους Αναργύρους την Κυριακή των Βαΐων του 1957 σε πολυπληθές εκκλησίασμα Ελλήνων και ξένων δημοσιογράφων που αναστάτωσε

τους Άγγλους γιατί καταφερόταν εναντίον των αποικιοκρατών τόσο που έγινε συζήτηση στην Βουλή των Λόρδων στο Λονδίνο... Ακόμα τους Αγίους Αναργύρους επεσκέφθηκε στα δύο του ταξίδια στην Ανατολική Αφρική ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Νικόλαος που διετέλεσε πρώτος Μητροπολίτης Ειρηνουπόλεως.

Ένα κεφάλαιο της ιστορίας των Αγίων Αναργύρων είναι εκείνο που σχετίζεται με την εξωτερική ιεραποστολή γιατί στις δεκαετίες του 60 και 70 ήταν το κέντρο των Ελλήνων ιεραποστόλων. Ιδιαίτερα οι Άγιοι Ανάργυροι φιλοξένησαν όλα τα χρόνια της εδώ παρουσίας του τον πρωτοπόρο ιεραπόστολο π. Χρυσόστομο Παπασαραντόπουλο που κατοικούσε μόνιμα στο μικρό σπιτάκι που βρίσκεται μέχρι σήμερα στον περίβολο του ναού και που αν δεν κάνω λάθος κτίστηκε επί της εποχής του.

Εκεί λοιπόν στον ναό των Αγίων Αναργύρων ο π. Χρυσόστομος τελούσε τις καθημερινές του ακολουθίες και εδώ στον χώρο αυτό λήφθηκαν αποφάσεις σοβαρές για την πορεία της ιεραποστολής στην Ανατολική Αφρική. Ακόμα στις επίσημες επισκέψεις του ο Αείμνηστος Αρχιεπίσκοπος Μακάριος λειτουργούσε στους Αγίους Αναργύρους (1970-1971). Μάλιστα το 1971 είχε την μεγάλη χαρά ο π. Χρυσόστομος να τον υποδεχθεί. Και τούτο το γεγονός είναι υψίστης σημασίας.

Επίσης οι Μητροπολίτες Ειρηνουπόλεως Νικόλαος και Νικόδημος χειροτόνησαν τους πιο πολλούς Αφρικανούς ιερείς στον ιερό ναό των Αγίων Αναργύρων. Πολλοί από τους παλαιούς Αφρικανούς ενθυ-

μούνται τις ωραίες εκείνες στιγμές με τους Αείμνηστους Μητροπολίτες. Και ο χαράσσω τις γραμμές αυτές φιλοξενήθηκε κατ' αρχή πριν από το άνοιγμα του Πατριαρχικού Σεμιναρίου σ' εκείνο το ευλογημένο σπιτάκι των Αγίων Αναργύρων μαζί με τον π. Αμφιλόχιο Τσούκο τους πρώτους μήνες του 1982. Μάλιστα από το 1982 ως το 1985 οι ιεροσπουδαστές του Πατριαρχικού Σεμιναρίου με δική μου πρωτοβουλία κάθε Κυριακή έψαλλαν Ελληνικά κατά την διάρκεια της θείας λειτουργίας όπως και την Αγία Εβδομάδα.

Από τους ιερείς που υπηρέτησαν στην εκκλησία των Αγίων Αναργύρων εκτός από τους π. Γαβριήλ Νικολαΐδη και Χρυσόστομο Παπασαραντόπουλο θα πρέπει να μνημονεύσουμε τα ονόματα των π. Αμφιλοχίου Τσούκου, Δανιήλ Χριστοπούλου, Μαρτίνου Ρίτση, Εμμανουήλ Λίλλιου, Ιωνά Λουάγκα, Θεοκλήτου Τσίρκα, Ηλία Μπουζίντε, Ανδρέα Τσίρου, Αθανάσιου Ανθίδη, Χριστοφόρου Καραμανίδη, Ευστάθιου... και του σημερινού προϊστάμενου Αρχιμανδρίτη Χρυσόστομου Μπαρπέρη όπως και άλλων πολλών.

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι ο Καθεδρικός Ναός των Αγίων Αναργύρων στην περίοδο των σαράντα ετών ύπαρξης του υπηρέτησε τους Ορθόδοξους Έλληνες, Αφρικανούς και άλλους που έτρεχαν να ζητήσουν την βοήθεια του Θεού, να πάρουν μέρος στα μυστήρια της Εκκλησίας μας και τέλος να αγιασθούν. Συνεχίζει σήμερα με την παρουσία του στην Ναϊρόμπη να μεταφέρει μηνύματα αισιοδοξίας και ελπίδας σε όλους.